

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Vrcholová rovnice paraboly

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Helena Košťálová

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod

Zadání:

- 1) Určete vrcholovou rovnici paraboly, je-li dáno: $V[0; 0]$, bod ležící na parabole $L[2; -4]$, $F \in x^+$.
- 2) Určete vrcholovou rovnici paraboly, je-li dáno: $V[4; 3]$, bod ležící na parabole $Q[5; 5]$, osa o je rovnoběžná s y^+ .
- 3) Určete souřadnice vrcholu, ohniska, parametr a rovnici řídící přímky paraboly:
 $(y + 8)^2 = -4(x + 3)$.
- 4) Určete souřadnice vrcholu, ohniska, parametr a rovnici řídící přímky paraboly:
 $x^2 + 8y - 32 = 0$.

Výsledky: 1) Vrcholová rovnice paraboly: $y^2 = 8x$

2) Vrcholová rovnice paraboly: $(x - 4)^2 = \frac{1}{2}(y - 3)$

3) $V[-3; -8]$, $F[-4; -8]$, $p = 2$, $d: x = -2$

4) $V[0; 4]$, $F[0; 2]$, $p = 4$, $d: y = 6$

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Helena Košťálová

Materiál je dostupný ze školního portálu <http://dum.voss-na.cz>, který provozuje
Vyšší odborná škola stavební a Střední průmyslová škola stavební arch. Jana Letzela, Náchod

Řešení:

- 1) Určete vrcholovou rovnici paraboly, je-li dáno: $V[0; 0]$, bod ležící na parabole $L[2; -4]$, $F \in x^+$.

Leží-li ohnisko F paraboly na kladné části osy x a vrchol má souřadnice $V[0; 0]$, potom je osa paraboly totožná s kladnou částí osy x .

Vrcholová rovnice této paraboly: $y^2 = 2px$.

Souřadnice bodu, který leží na parabole, vyhovuje rovnici paraboly. Odtud úpravami vypočítáme hodnotu parametru p .

$$\begin{aligned} y^2 = 2px &\rightarrow (-4)^2 = 2p \cdot 2 &\rightarrow 16 = 4p &\rightarrow p = 4 \\ y^2 = 2px &\rightarrow y^2 = 8x \end{aligned}$$

Vrcholová rovnice paraboly: $y^2 = 8x$

- 2) Určete vrcholovou rovnici paraboly, je-li dáno: $V[4; 3]$, bod ležící na parabole $Q[5; 5]$, osa o paraboly je rovnoběžná s y^+ .

Je-li osa o paraboly rovnoběžná s y^+ a vrchol paraboly má souřadnice $V[m; n]$, potom má parabola rovnici: $(x - m)^2 = 2p(y - n)$.

Souřadnice bodu, který leží na parabole, vyhovuje rovnici paraboly. Odtud úpravami vypočítáme hodnotu parametru p .

$$\begin{aligned} (x - m)^2 = 2p(y - n) &\rightarrow (x - 4)^2 = 2p(y - 3) \\ (5 - 4)^2 = 2p(5 - 3) &\rightarrow 1 = 2p \cdot 2 &\rightarrow 1 = 4p &\rightarrow p = \frac{1}{4} \\ (x - 4)^2 = 2 \cdot \frac{1}{4}(y - 3) &\rightarrow (x - 4)^2 = \frac{1}{2}(y - 3) \end{aligned}$$

Vrcholová rovnice paraboly: $(x - 4)^2 = \frac{1}{2}(y - 3)$

3) Určete souřadnice vrcholu, ohniska, parametr a rovnici řídící přímky paraboly:

$$(y + 8)^2 = -4(x + 3).$$

Vrcholová rovnice paraboly pro vrchol $V[m; n]$, pro osu o rovnoběžnou s x má rovnici:

$(y - n)^2 = -2p(x - m)$, kde p je parametr paraboly, což je vzdálenost ohniska F paraboly a řídící přímky d . Řídící přímka d je kolmá na osu paraboly. Hodnota $\frac{p}{2}$ je rovna vzdálenosti ohniska F a vrcholu V a zároveň řídící přímky d a vrcholu V . Ohnisko leží uvnitř paraboly, řídící přímka leží vně paraboly, mění se x -ové souřadnice.

$$(y + 8)^2 = -4(x + 3)$$

$$\text{Odtud: } V[-3; -8] \quad -2p = -4 \quad \rightarrow \quad p = 2 \quad \rightarrow \quad \frac{p}{2} = 1$$

$$F[-4; -8], d: x = -2$$

4) Určete souřadnice vrcholu, ohniska, parametr a rovnici řídící přímky paraboly:

$$x^2 + 8y - 32 = 0.$$

Parabola je zadána obecnou rovnicí, kterou převedeme na rovnici vrcholovou.

$$\text{Osamostatníme } x^2 \rightarrow x^2 = -8y + 32 \rightarrow x^2 = -8(y - 4)$$

Vrcholová rovnice paraboly pro vrchol $V[m; n]$, pro osu o rovnoběžnou s osou y a rozevřená směrem do záporné části osy y má rovnici:

$(x - m)^2 = -2p(y - n)$, kde p je parametr paraboly, což je vzdálenost ohniska F paraboly a řídící přímky d . Řídící přímka d je kolmá na osu paraboly. Hodnota $\frac{p}{2}$ je rovna vzdálenosti ohniska F a vrcholu V a zároveň řídící přímky d a vrcholu V . Ohnisko leží uvnitř paraboly, řídící přímka leží vně paraboly.

$$x^2 = -8(y - 4)$$

$$\text{Odtud: } V[0; 4] \quad -2p = -8 \quad \rightarrow \quad p = 4 \quad \rightarrow \quad \frac{p}{2} = 2$$

$$F[0; 2], d: y = 6$$